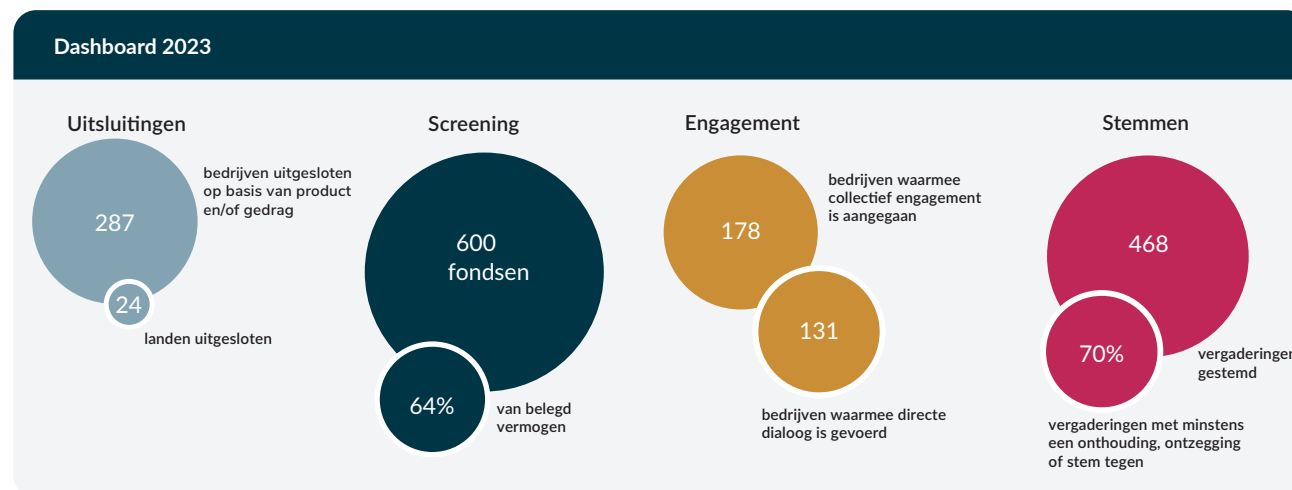

Dashboard 2023

Hieronder ziet u onze activiteiten op het gebied van Uitsluitingen, ESG-screening, Engagement en Stemmen over 2023 in cijfers weergegeven.

Onze tools

Onze aanpak van duurzaam beleggen berust op vier pijlers. Deze tools stellen ons in staat om met betrekking tot de transities actie te ondernemen en vooruitgang te boeken.

Bron van alle gegevens in dit rapport: Van Lanschot Kempen (per 31 December 2023), tenzij anders aangegeven.

a. Onze tools - uitsluiting

We zijn een actieve belegger en bevorderen de duurzaamheidsprestaties van een onderneming bij voorkeur met inclusie en niet met uitsluiting. Toch vormt ook uitsluiting een wezenlijk onderdeel van onze duurzaamheidsbenadering. Onze minimumnorm is 'do no significant harm': we willen niet beleggen in bedrijven en landen die activiteiten ontplooiën met ernstige negatieve effecten op mens en/of milieu. Bij die activiteiten kan worden gedacht aan producten of diensten, dan wel aan gedrag.

Op dit moment staan er 287 ondernemingen op onze uitsluitingslijst vanwege hun betrokkenheid bij controversiële wapens, hun negatieve effect op mensen en/of het milieu of omdat ze betrokken zijn bij de tabaksindustrie. We beleggen ook niet in landen die betrokken zijn bij ernstige overtredingen en/of landen die onder de sancties van de EU of de Verenigde Naties (VN) vallen.

De uitsluitingslijst is gebaseerd op onze naleving van de internationale richtlijnen en normen en onze steun voor de Guidelines for Multinational Enterprises van de OESO, het Global Compact van de VN, de Guiding Principles on Business & Human Rights van de VN en de Principles for Responsible Investment. Deze belangrijke normen vormen het fundament van de [convention library](#) van Van Lanschot Kempen, met daarin 22 conventies, verdragen en initiatieven.

[Uitsluitingsbeleid](#)
[Uitsluitingslijst Q4 2023](#)

b. Onze tools - ESG-integratie / screening

i. Toekenning scores aan beheerders

Onze scoremethode - het Duurzaamheidsspectrum zoals weergegeven in de onderstaande figuur - helpt ons om het duurzaamheidsniveau van een belegging te bepalen.

In 2023 hebben wij het Duurzaamheidsspectrum toegepast op ruim 600 (2022: 385) intern en extern beheerde fondsen, samen goed voor 64% van het beheerd vermogen (AuM) van Van Lanschot Kempen. De scoremethodologie wordt elk jaar geëvalueerd en verbeterd om deze ambitieuzer te maken.

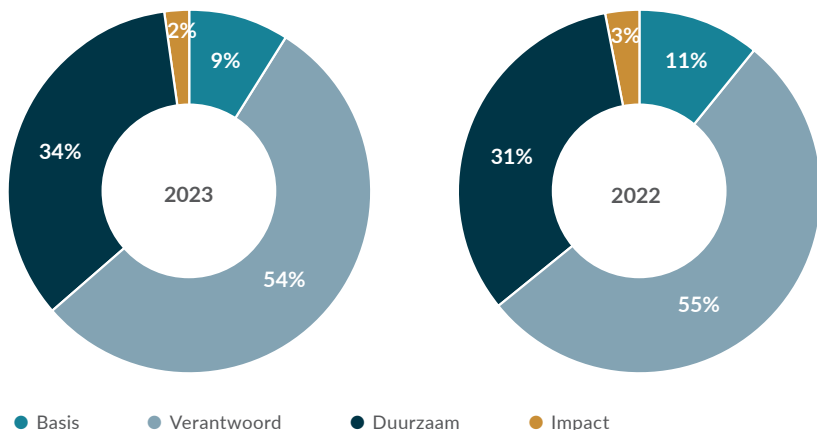
De vijf niveaus van het Duurzaamheidsspectrum

Als onderdeel van deze scoringexercitie heeft ons managerselectie en -monitoringteam de meerderheid van de beheerders met wie we samenwerken in kaart gebracht. Zo kunnen wij zien welke plaats hun producten in het Duurzaamheidsspectrum innemen.

De onderstaande figuren tonen een analyse van onze externe beheerders van beursgenoteerde fondsen naar hun score in het Duurzaamheidsspectrum in 2023. Hun duurzaamheidsscore varieerde van 'Basis' tot 'Impact'. We werken niet met managers die alleen maar aan het wettelijk minimum voldoen en bieden fondsen op niveau 1 en 2 niet proactief aan. Daarom ontbreekt 'score 1' in de figuren hieronder.

Duurzaamheidsscores van externe beheerders

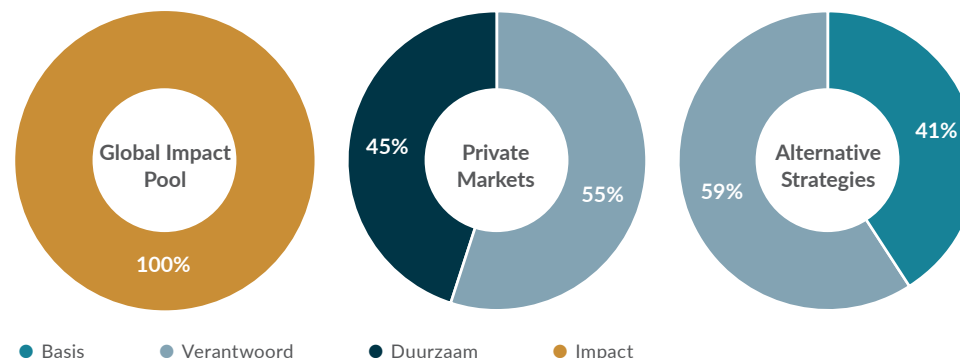
ii. Toekenning van scores aan funds of funds

2023 zijn wij ook verder gegaan met de toekenning van scores aan fondsen die zich richten op niet-beursgenoteerde en alternatieve beleggingscategorieën (onze Van Lanschot Kempenn pooloplossingen). Van de 78 'funds of funds' die wij op duurzaamheid hebben beoordeeld, kregen er 10 de score 'Basis', 35 de score 'Verantwoord', 20 de score 'Duurzaam' en 13 de score 'Impact'.¹² Zoals verwacht haalden de fondsen in de Global Impact Pool allemaal de score 'Impact', terwijl fondsen in Private Markets vooral de score 'Basis' of 'Verant-

¹² Bijna 1% heeft geen score gekregen door ontbrekende data

woord' kregen. De meeste fondsen in Alternative Strategies werden beoordeeld met de score 'Basis' of 'Verantwoord'. Dit verschil is niet verrassend: het is voor beheerders van alternatieve strategieën altijd lastiger geweest om op vergelijkbare wijze invulling te geven aan duurzaamheid als bij beursgenoteerde fondsen. Daarom is engagement met deze ondernemingen van belang. Lees verder voor meer informatie over hoe we met deze beheerders in gesprek gaan.

Duurzaamheidsscores Van Lanschot Kempenn pooloplossingen

iii. Engagement met externe beheerders

Het toekennen van scores aan externe managers gaat hand in hand met engagement. Wij vragen om opheldering of spreken met externe beheerders van onder meer vastrentende en aandelenfondsen, hedgefondsen en private equityfondsen over hun doelstellingen en prestaties met betrekking tot duurzaamheid. In 2023 gingen we via ons managerselectieteam met 40 beheerders proactief een dialoog aan. Dit betrof onder andere 17 beheerders in Private Markets, alle 13 beheerders in de Global Impact Pool en tien beheerders van hedgefondsen.

Ons Manager Research Solutions-team gaat met externe beheerders ook in gesprek over de naleving van onze uitsluitingslijst en de afstemming op onze duurzaamheidsambities en die van onze klanten. Wij vragen onder meer naar het eigen engagement- en uitsluitingsbeleid van de beheerder of het kader voor impactbeheer waarvan ze gebruik maken. We nemen de tijd om met de externe beheerder in gesprek te gaan, inzicht te krijgen in gedane toezeggingen en hun beleid rond duurzaamheidsintegratie of betrokken aandeelhouderschap. Op die manier willen wij dat beleid zoveel mogelijk afstemmen op dat van onszelf en van onze klanten.

c. Onze tools - actief aandeelhouderschap: engagement

Door middel van onze engagementactiviteiten willen wij ondernemingen aanzetten tot positieve verandering. In 2023 gingen we met 131 ondernemingen rechtstreeks in gesprek over thema's op het gebied van milieu, maatschappij en bestuur. In totaal was sprake van 153 engagementcontacten.¹³ Van dat totaal waren er 110 gericht op verandering; deze dialogen werden gevoerd door onze portefeuillebeheerders en onze specialisten op het gebied van duurzaam beleggen. In meer dan de helft van de gevallen had de dialoog betrekking op milieukwesties, gevolgd door bestuurskwesties en op grotere afstand door maatschappelijke kwesties.

Engagements 2023

	Engagements		
	Bewustwording	Verandering	Totaal
Aantal bedrijven (uniek)	41	103	131
Aantal engagements	43	110	153

De bedrijven waarmee engagements zijn aangegaan voor bewustwording en verandering tellen samen niet op tot het totaal. Met een onderneming kan op zowel bewustwording als verandering worden ingezet en wij verwijderen de dubbelingen.

Engagements in 2023 per thema

	Engagements voor bewustwording	Engagements voor verandering
Milieu	27	62
Maatschappij	3	9
Bestuur	13	39
Totaal	43	110

➤ Samen met andere beleggers zijn we met nog eens 178 ondernemingen een dialoog aangegaan.

¹³ Met een onderneming kan over meerdere thema's tegelijkertijd een dialoog worden gevoerd en deze dialoog kan gericht zijn op zowel bewustwording als verandering. Dat kan tot overlapping leiden.

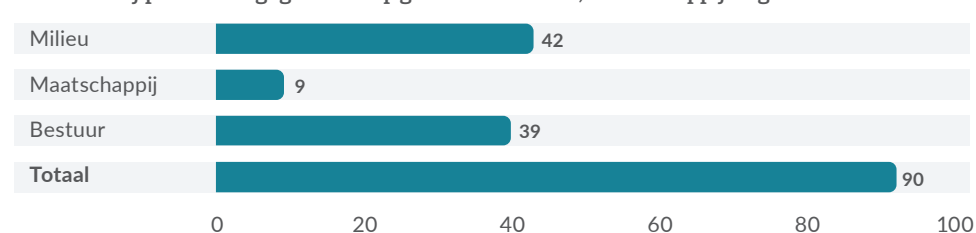
We gaan een dialoog aan over een breed scala aan strategische, financiële, bestuurlijke, milieu- en maatschappelijk aspecten. Hierbij maken we onderscheid tussen:

- Engagement gericht op bewustwording: we willen bij ondernemingen het bewustzijn over bepaalde kwesties vergroten.
- Engagement gericht op verandering: we stellen vooraf concrete doelen met specifieke tijdlijnen vast. De voortgang wordt aan de hand van mijlpalen gemeten.
- Engagement gericht op overheidsbeleid in samenwerking met andere aandeelhouders.

90 mijlpalen bereikt

De uitkomsten en resultaten van onze engagementactiviteiten meten we aan de hand van vier mijlpalen. In 2023 werd op 110 engagements gericht op verandering, 90 keer een nieuwe mijlpaal bereikt. In 2022 ging het om 78 mijlpalen op de 106 engagementactiviteiten.

Bereikte mijlpalen in engagements op gebied van milieu, maatschappij en goed bestuur in 2022

➤ Meer informatie over onze mijlpaalmethodologie, onze engagements en de bereikte mijlpalen is opgenomen in het onderdeel 'Investment Management - Beleggingsstrategieën'.

Engagement cases

USHIO

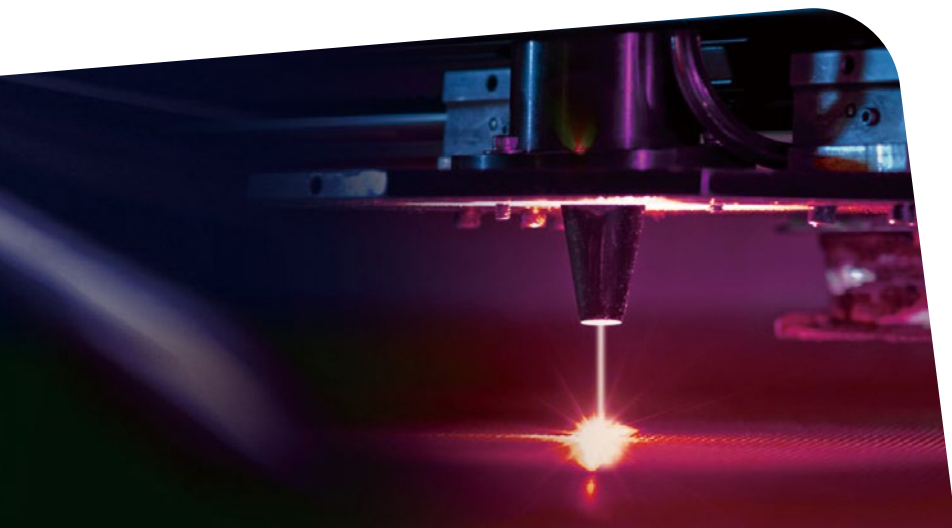
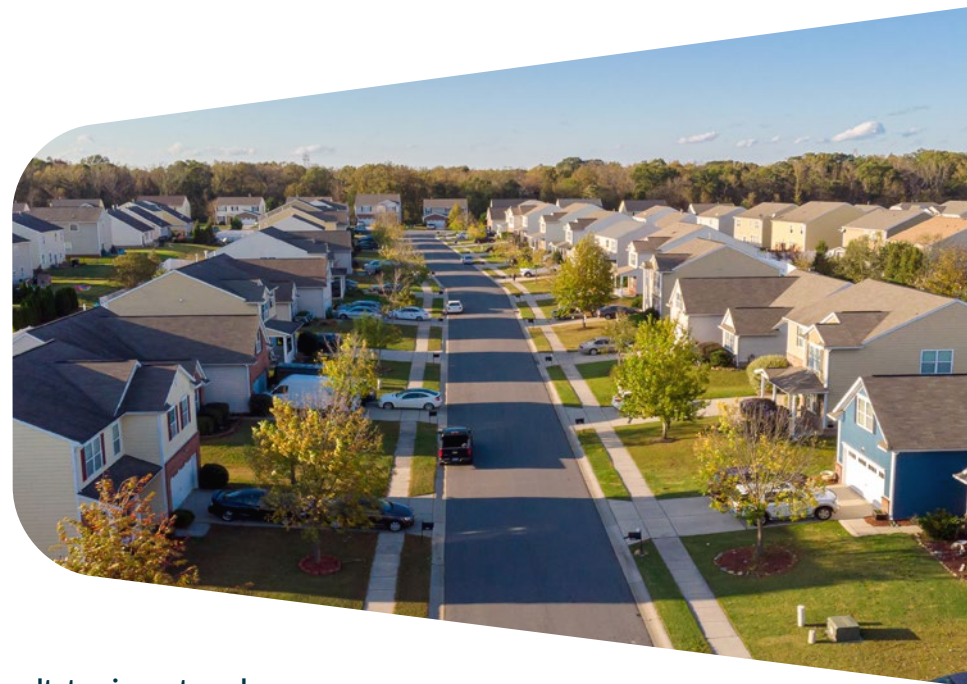
Bij small caps hebben we zowel veel mogelijkheden, als ook de verantwoordelijkheid om in dialoog te gaan met de bedrijven waarin we beleggen. Dit doen wij om goede resultaten op de langere termijn te bevorderen. Meer nog dan bij (middel)grote ondernemingen is hier voor onze portefeuillebeheerders een rol als adviseur weggelegd. Zij kunnen hun kennis delen en de onderneming bijstaan om ESG-aspecten te verbeteren en zo succes op de lange termijn te bewerkstelligen.

In 2022-2023 hebben we uitgebreid met Ushio overlegd over het bestuur en de strategie van de onderneming (de 'G' van 'governance' in ESG). Ushio is een in Japan gevestigde wereldwijd leidende technologiespeler op het gebied van industriële verlichting. Als een van de belangrijke aandeelhouders heeft Van Lanschot Kempen Investment Management onder andere gevraagd om een verbeterd streefdoel voor het rendement op eigen vermogen, een doorlopend plan voor de inkoop van eigen aandelen, een betere afstemming van de kapitaalallocatie op de strategische prioriteiten en een verbeterd beloningsbeleid waarin beloning is gekoppeld aan prestatie. In het plan voor de middellange termijn (2025) heeft Ushio diverse verbeteringen aangekondigd die precies aansloten op wat we in onze engagementgesprekken hadden gevraagd. We konden onze dialoog met de onderneming daarom in 2023 met succes afsluiten.

Zichtbare resultaten in vastgoed

In de sterk vervuulende vastgoedsector kan er zichtbaar resultaat worden geboekt als een onderneming zich meer inzet om klimaatneutraliteit of goed bestuur te realiseren. Ons **vastgoedteam** gaat om die reden regelmatig in gesprek met ondernemingen waarin zij beleggen over de noodzaak om de duurzaamheidsinspanningen te versnellen. In 2023 is er met 30 bedrijven in deze sector overleg gevoerd. Een van deze bedrijven was American Homes, die het team heeft gevraagd om te rapporteren over de Scope 1-3 uitstoot. De onderneming heeft sindsdien de rapportages sterk verbeterd en laat die nu ook extern verifiëren. Er is daarnaast gestart met een programma voor duurzame energie.

Naast onze engagementactiviteiten over klimaatkwesties spreken we ondernemingen ook aan op maatschappelijke zaken. Zo zijn wij met Sun Communities in gesprek over het welzijn van werknemers, huurders en de gemeenschap, de betaalbaarheid van de huisvesting en kwesties rond afval. Met de Duitse woonorganisatie TAG Immobilen spraken we over het verbeteren van de kapitaalallocatie en de bestuursstructuur. De uitkomst van dit engagement was in 2023 positief: de onderneming heeft belangrijke verbeteringen in het bestuur aangekondigd, zowel bij de raad van bestuur als bij de commissarissen. Op het gebied van de kapitaalallocatie heeft TAG maatregelen getroffen tot kapitaalbehoud en verbetering van de balansmaatstaven. Al deze besluiten sloten aan op onze adviezen.

JABIL

Jabil

Heeft Jabil, een Amerikaanse producent van elektronische apparatuur en onderdelen, zicht op zijn leveranciers en de werkomstandigheden in zijn productiefaciliteiten? Hier spraken wij in 2023 het bedrijf op aan. Ons doel was om te weten te komen in hoeverre Jabil grip had op zijn leveringsketen en om het bedrijf duidelijk te maken hoe belangrijk dit is. Duurzame bedrijfsvoering en goed toezicht op leveringsketens verkleinen het risico op schandalen en reputatieschade en daarmee ook op slechtere resultaten.

Uit onze gesprekken bleek dat Jabil in de zomer van 2023 al 95% van al zijn productielocaties had gescreend en voor het einde van 2023 alle locaties zouden zijn gecontroleerd. Ook hebben wij de onderneming aangespoord om het ambitieniveau bij de Responsible Business Alliance – een coalitie van electronicabedrijven die zich specifiek richt op duurzaamheid in de leveringsketens – nog verder te verhogen. Dat kan onder meer door het toezicht op en de werkomstandigheden bij de leveranciers en fabrieken waarmee Jabil werkt nog verder te verbeteren. Het bedrijf heeft toegezegd hier in 2024 een beslissing over te zullen nemen en wij blijven de voortgang daarop dan ook monitoren.

**BMW
GROUP**

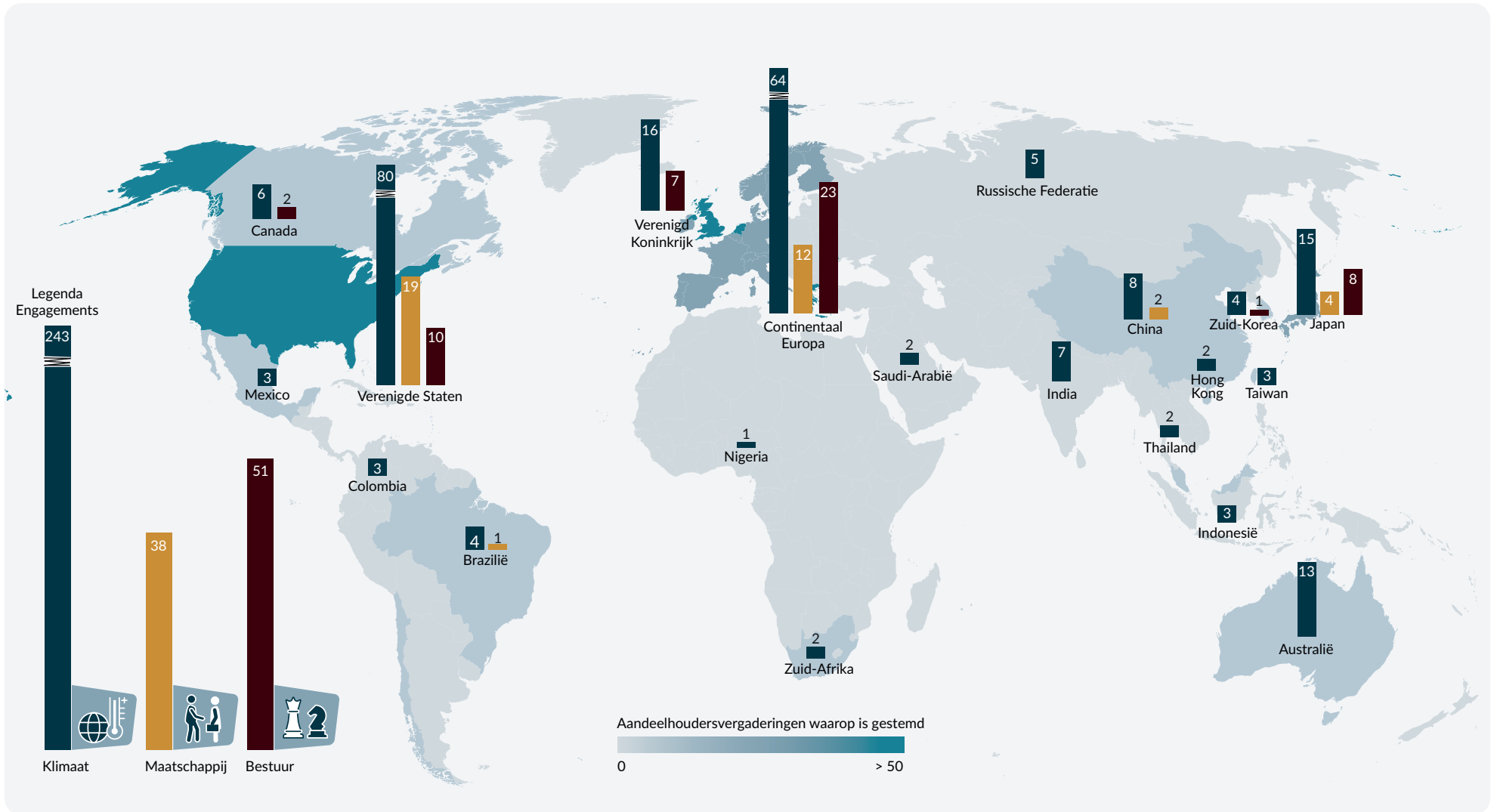

ROLLS-ROYCE
MOTOR CARS LTD

BMW Gruppe richt zijn aandacht op de vermindering van de CO₂-uitstoot. De onderneming heeft op dit terrein vorderingen geboekt met de formulering van lange termijn doelen. Maar bij de transitie naar een lagere uitstoot doet BMW er goed aan te kijken naar de maatschappelijke gevolgen van die veranderingen. Begin 2023 hebben we BMW dan ook aangesproken op een Just Transition. Dit begrip - een rechtvaardige transitie - betekent dat er wordt gekeken naar (en iets gedaan wordt met) de maatschappelijke gevolgen van de realisatie van klimaatdoelen. Dat gaat onder andere over het effect van de transitie op werknemers en gemeenschappen net als op de arbeidsomstandigheden in de keten.

Inmiddels hebben veel ondernemingen een streefdoel voor 'net zero' geformuleerd. In het kader daarvan krijgen steeds meer ondernemingen, overheden, beleggers en andere organisaties oog voor de mogelijke maatschappelijke gevolgen van de energietransitie. Afgelopen jaar heeft Climate Action 100+ (CA100+) een indicator voor Just Transition geïntroduceerd. Met die indicator wordt in kaart gebracht in hoeverre een onderneming zich inzet en plannen maakt voor zo'n maatschappelijk rechtvaardige overgang en de vorderingen die worden geboekt. Op dit moment voldoet BMW niet aan de Just Transition-criteria van CA100+. In ons engagementtraject willen we de onderneming dan ook stimuleren om meer informatie te verschaffen over hun inzet voor een rechtvaardige transitie.

Stemmen- en engagementkaart 2023

d. Onze tools - actief aandeelhouderschap: stemactiviteiten

Stemmen tijdens aandeelhoudersvergaderingen van ondernemingen waarin we beleggen, is een essentieel onderdeel van betrokken en actief aandeelhouderschap. In 2023 brachten we bij 468 aandeelhoudersvergaderingen onze stem uit, waarbij 15% van alle uitgebrachte stemmen tegen het bestuur waren. In de regel stemmen wij tegen het bestuur als wij twijfels hebben over voorgedragen bestuurskandidaten vanwege leeftijd, zittingstermijn of diversiteit, of als het gaat om de beloning van bestuurders. We onthouden ons van stemming als we het bestuur meer tijd willen gunnen om een bepaalde kwestie op te lossen, en blijven tegenstemmen indien veranderingen uitblijven. Onze criteria voor de uitoefening van stemrechten zijn opgenomen in ons [stembeleid](#).

➤ Meer informatie over onze uitoefening van stemrechten in 2023 is opgenomen in het onderdeel 'Beleggingsstrategieën' op pagina 34.

Stemvoorbeeld

Wij stemden 'voor' een aandeelhoudersvoorstel op de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering van de McDonald's Corporation. In het voorstel werd gevraagd om aanvullende informatie over hoe het bedrijf dierenwelzijn beoordeelt en meet. Het zou voor aandeelhouders op deze manier ook eenvoudiger worden om de effectiviteit van de maatregelen die het bedrijf rond dit thema treft en de bijbehorende risico's te beoordelen. Dit aandeelhoudersvoorstel kreeg 38.6% van de stemmen en werd niet aangenomen, maar het aantal stemmen 'voor' was wel relatief hoog en wij verwachten dat het bedrijf een verklaring over het onderwerp zal uitbrengen.

